

Fai 'e 'Eletā Robert D. Hales

'O e Kōlomu 'o e Kau 'Aposetolo 'e Toko Hongofulu Mā Uá

Ko Hotau Fatongia ki he 'Otuá: Ko e Misiona 'o e Mātu'á mo e Kau Takí ki he To'u Tangata kei Tupu Haké

Ko hotau fatongia mahu'ingá ke tokoni ke mahino ki he to'u tupú pea nau tui ki he ongoongoleléi 'i he founa loloto mo fakatāutaha.

'O ku ou loto ke fakalotolahii he ho'ataá ni e ngaahi mā-tu'á mo kinautolu kotoa kuo ui ke taki mo tokanga'i 'a e to'u tupu 'i he māmaní. Na'e fakahā 'e he 'Eiki kia Siosefa Sāmita 'oku 'i ai hotau, "fatongia mamafa 'a ia 'oku tau mo'ua ai ki he to'u tangata tupu hake kotoa pē" (T&F 123:11).

'I he'eku hoko ko ia ko e tamai mo e kui tangatá, 'oku ou fa'a fakakaukautolu ki he fehu'i, ko e hā hoku *fatongia ki he 'Otuá* 'i he'ene fekau'aki mo e to'u tupú? Tuku mu'a ke u vahevahe atu ha ni'ihí 'o e ngaahi me'a na'a ku ako 'i he ngaahi me'a ne u fouá mo 'eku fakamo'oni.

Ko 'etau fakahoko hotau fatongia ki he 'Otuá 'i he'etau hoko ko ha mātu'a mo e kau takí, 'oku kamata ia mei he'etau taki 'i he faifa'itaki'angá—toutou fakahoko mo faivelenga 'i he'etau

mo'ui 'aki e ngaahi tefito'i mo'oni 'o e ongoongoleléi 'i 'apí. 'Oku fie ma'u ki ai ha loto fakapapau mo e faivelenga ma'u ai pē.

Ki he to'u tupú, 'oku 'ikai ha me'a ia te ne fetongi 'etau mamata ki hono mo'ui faka'aho 'aki 'o e ongoongoleléi. Ne 'ikai toe fehu'ia 'e he kau talavou 'a Hilamaní 'a e ngaahi me'a ne tui ki ai 'enau mātu'á. Na'a nau pehē, "Oku 'ikai te mau ta'etui na'e 'ilo ia 'e he'e-mau ngaahi fa'eé" (vakai, 'Alamá 56:47–48). 'Oku 'ilo nai he'etau fānau 'a ia 'oku tau 'iló?

Ne kole mai 'e haku mokopuna tangata ke ma 'alu 'o sio 'i ha faiva ne manakoa ka na'e ta'etaau. Na'a ku tala-ange 'oku 'ikai keu matu'otu'a fe'unga ke sio he faiva ko iá. Na'a ne mo'utā-fu'ua pea fakamatala ange he'ene kui fefinē 'oku 'ikai ha kaunga 'o e ta'u motu'a ia ki he founa fakakalalasi 'o e

faivá ki he'ene Kui tangatá. Na'a ne ha'u 'o pehē mai, "Oku mahino kiate au 'i he taimí ni, Kulenipā. He 'ikai pē ke ke toe mātu'otu'a fe'unga koe ia ke sio 'i he faiva ko iá, 'ikai ko ia?" Pea na'a ne mo'oni!

Makehe mei he'etau tā-sipinga ki he to'u tupú, 'oku tau tākiekina kinautolu 'i he'etau 'ilo honau lotó pea mo fongonga fakataha mo kinautolu 'i he ongoongoleléi. Ke mahino kiate kitautolu 'a honau lotó, kuo pau ke tau fai ha me'a kehe mei he nofo pē 'i ha loki tatau pe 'alu ki ha 'ekitiviti fakafāmilie pe faka-Siasi tatau. Kuo pau ke tau palani pea faka'aonga'i lelei 'a e ngaahi faingamālie akonaki 'e tō-loto pea tolonga 'i honau 'atama'i mo e lotó.

Hangē ko 'ení, 'oku fa'a palani 'e he kau taki 'o e Siasí ha ngaahi 'ekitiviti 'a e lakanga faka-taula'eiki pe fakasōsiale 'a e Sikautí mo e kemí—ka 'oku fa'a a'usia nai 'e he ngaahi 'ekitiviti ko 'ení 'a honau ngaahi taumu'a mahu'ingá? Kuó u 'ilo ko e me'a 'e mahu'ingamālie ai e ngaahi 'ekitiviti 'a e lakanga fakataula'eiki pe ko e Sikautí ki he k'i tamasi'i, 'oku 'ikai ko e ma'u pē 'o e mētalí fakalangilangi ka ko e faingamālie ko ia ke talanoa mo ha taki 'okú ne mahu'ingā 'i he'ene mo'ui.

'E ngaahi fa'e mo e ngaahi tamai, 'i ho'o faka'uli pe lue ko ia mo ho'o fānau ki he akó pe ngaahi 'ekitiviti, 'okú ke faka'aonga'i nai e taimi ko iá ke talanoa mo kinautolu 'o fekau'aki mo 'enau ngaahi 'amanakí, faka'anauá mo e me'a 'oku manavasi'i pe fiefia ai? 'Okú ke tuku nai ha taimi ke to'o ai 'a e me'a fanongo MP3 mei honau telingá pea mo ha ngaahi me'a kehe pē kae lava ke nau fanongo atu mo ongo'i 'a ho'o 'ofá? 'I he lōloa ange 'eku mo'ui, ko e lahi ange ia 'eku fakatokanga'i e ngaahi taimi akonaki 'i he'eku kei tupu haké, tautautefito ki he ngaahi akonaki 'a 'eku mātu'á, kuó ne liliu 'eku mo'ui peá u a'usia ai e tu'unga lolotonga.

He 'ikai lava ke tau pehē 'oku fu'u lahi e tokoni 'a e mātu'a 'oku nau 'ilo'i e loto 'enau fānau. 'Oku 'asi mei he fakatotoló ko e ngaahi feliliuaki mahu'inga taha 'i he mo'ui—kau ai e ngaahi taimi 'oku meimei hē atu ai e to'u tupú mei he Siasí—'a e ivi tākiekina taha ko ia 'oku 'ikai ke ha'u mei ha 'initaviu mo e

pīsopé pe ko ha taki kehe pē ka mei he feohi fakamāfana mo fakakaume'a mo e mātu'á.

I he fakakaukau ko iá pea, i he'etau tangutu i he tēpile kaí, 'oku kakato nai hotau fāmili? 'Oku ou manatu'i i he'eku kei sī'i ne u kole ki he'eku fa'e'e ha ngofua ke u va'inga peisipolo he taimi kai efiāfi. Na'á ku talaange "Tuku pē 'eku me'akai i he 'ōvaní." Na'á ne pehē mai, "Lōpeti, 'oku ou fie ma'u ke ke ki'i mā-lōlō, foki mai ki 'api, kai fakataha mo e fāmili, peá ke toki 'alu leva 'o va'inga peisipolo kae 'oua kuo po'uli." Na'á ne ako'i kinautolu ki he mahu'inga ko ia e kai fakafāmili, 'o 'ikai koe'uhí ko e me'akai ka ko e feohi fakafāmili 'okú ne tanumaki e laumālié. Ne ako'i mai 'e he'eku fa'e'e ko e 'ofa ma'ong'onga tahá 'a ē 'oku tau foaki i hotau 'apí.

Ke ongo mo'oni ki he loto 'o e to'u tupú 'a 'etau feohi mo kinautolú, 'oku totonu ke tau tokanga kiate kinautolu 'o hangē ko ha'atau tokanga ki ha tokotaha lahi ko hotau kaungā ngāue pe kaungāme'a ofi. Ko e mahu'inga tahá ke tau 'eke kiate kinautolu ha ngaahi fehu'i, tuku ke nau talanoa, pea loto lelei ke fakafanongo—'io, fanongo, pea fanongo, pea toe fanongo—'aki ho

telinga fakalaumālié! I he ngaahi ta'u kuo hilí na'e fai ha'aku lau nusipepa pea 'unu'unu mai ha taha hoku makapuna. I he'eku lau tohí, na'á ku fiefia ke fanongo ki hono ki'i le'ó 'okú ne fakatalanoa hake. Ne faka'ohovale 'a e hili ha ngaahi mōmeniti, na'á ne faka-haohao hake i hoku vaha'a mo e nusipepá. Na'á ne ala mai 'o fakahanga atu au kiate ia peá ne 'uma mai mo ne fehu'i, "Kulenipā! 'Okú ke i hena?"

Fa'ē, Tamai, 'okú mo tokanga ki ai? Ko 'ete *tokangá* 'oku 'uhinga ia ki he'ete 'ilo'i e loto 'o e to'u tupú pea fengāue'aki mo kinautolu. Ko e fengāue'aki mo kinautolú 'oku 'ikai ko e fetalanoa'aki pē ka ko e ngāue fakataha mo kinautolu.

Na'á ku toki fanongo ki ha fakamatala 'a ha fa'ē 'o kau ki he'ene tokoní e Fakalalalaka Fakatautaha 'a 'ene fānau fefine 'e toko tolu lalahí 'aki ha'ane fakahoko e ngaahi me'a ne fie ma'u—'ilo'i ma'u pē e tu'unga 'oku i ai pea fakamo'oni hono lava'i e ngāue ko iá. Peá ne fakamatala i he le'ó vaivai, kae tafe noa pē hono lo'imata, "Ne u ngāue fakataha mai 'eni mo 'eku tama fefine fika faá ki he'ene ngaahi ngāue. 'Okú ne 'omai e me'a makehe ki

he'ema mo'uí pea ki homa vaá. Ka 'oku ou ongo'i loto mamahi ko 'eku fakatokanga'i 'a e me'a ne mole meiate au i he 'ikai ke u fakahoko ia mo e toko tolu ko e'e." Ko e lea fakamamahi taha 'oku lava ke lea 'aki pea tohí 'a ia 'oku pehē, "Ka ne lava ke pehē!"¹

'Oku totonu ke mahino ki he kakai lalahi 'o e Siasí 'oku 'ikai ko e Fakalalalaka Fakatāutahá mo e Fatongia ki he 'Otuá ko ha lisi lōloa pē 'o ha ngaahi me'a ke faka'ilonga'i pe ngāue ne fai. Ko ha ngaahi taumu'a fakatāutaha ia kuo fokotu'u 'e he talavoú mo e finemuí ke tokoni ke nau hoko 'o taau ke ma'u 'a e ngaahi ouau 'o e temipalé, ngāue fakafaipekáú, pea fakahoko e mali ta'engata mo fiefia i he hakeaki'i. *Tuku ke mahino eni: 'e hoko ko ha mole labi mo fakamamahi ki he kau talavoú mo e kau finemuí ha'anau feinga ke lava'i e ngaahi taumu'a 'iate kinautolu pē!*

Ngaahi tamai, ngaahi fa'ē, pea mo e kau taki 'o e to'u tupú, 'oku mau kole atu ke mou ngāue fakataha mo ho'omou fānau pea mo e to'u tupú ki he Fakalalalaka Fakatāutahá mo e Fatongia ki he 'Otuá. He 'ikai ngata pē i he'enua tupulakí, ka te ke tupulaki ai mo koe foki. Kae mahu'inga angé ko ho'omou fakalalalaka fakataha i he ha'i 'o e tuí mo e fakakaume'a pea fefakamālohia'aki ai mo mou nofo ma'u i he ongoongolelé 'o ta'engata, ke mou hoko mo'oni ko ha fāmili ta'engata.

'Oku kau i he'etau fakakakato 'a hotau ngaahi fatongia fakaemātu'a ki he 'Otuá 'a hono ako'i ki he'etau fānau 'a e ongoongolelé mo teuteu'i kinautolu ke nau kau kakato ki he Siasí ne toe fakafoki mai 'o e Fakamo'uí. Manatu'i 'a e lēsoni 'o e kakai 'a e Tu'i ko Penisimaní. Ko e ola 'o 'ene ngaahi akonakí, ne hoko ai ha fu'u liliu lahi ki he loto 'o e kakai tokolahi (vakai, Mōsaia 5:2). Ka na'e toe pehē "na'e i ai 'a e tokolahi 'o e to'u tangata kei tupu haké, 'a ia na'e 'ikai fa'a mahino kiate kinautolu 'a e ngaahi folofola 'a e Tu'i ko Penisimaní, koe'uhí ko e fānau iiki 'a kinautolu i he taimi na'á ne folofola ai ki hono kakai; pea na'e 'ikai te nau tui. . . . Pea na'e fakafefeka honau lotó" (Mōsaia 26:1, 3).

Ko hotau *fatongia mahu'ingá* ke tokoni ke mahino ki he to'u tupú pea

nau tui ki he ongoongolelei 'i he founa loloto mo fakatāutaha. Te tau lava 'o ako'i kinautolu ke nau 'a'eva 'i he māmá, ka he 'ikai lava ke nau kole mai e maama ko iá mei ha taha kehe. Kuo pau ke nau ngāue'i ia ma'anautolu pē. Kuo pau ke nau ma'u hangatonu e maama 'o 'enau fakamo'oni pē 'anautolú mei he ma'u'anga 'o e maama fakalaumālié—'a e 'Otuá tonu—'i he fa'á lotu mo e ako mo e fakalaulauloto. Kuo pau ke nau 'ilo'i ko hai kinautolu pea mo e tokotaha 'oku fie ma'u 'e he Tāmai Hēvaní ke nau a'usiá. 'E anga fēfē ha'atau tokoni'i kinautolu?

'I he taimi 'oku fai ai ha efiafi fakafāмили 'i 'apí, alēlea fakafāмили, pe fetalanoa'aki mahu'inga 'o kau ki he ongoongolelei mo 'etau fānaú, 'oku tau ma'u ai ha faingamālie ke vakai ki honau fofongá pea talaange 'oku tau 'ofa 'iate kinautolu pea 'oku 'ofa 'a e Tāmai Hēvaní 'iate kinautolu. 'I he ngaahi ātakai toputapú ni, te tau lava 'o tokoni'i ai kinautolu ke mahino mo fakatō ki honau lotó pe ko hai kinautolu pea mo e monū 'oku nau ma'u ke ha'u ki he māmaní pea ki hotau 'apí pea kau 'i he ngaahi fuakava kuo tau fakahoko 'i he temipalé ke hoko ko ha fāмили

ta'engatá. Te tau lava 'o vahevahe mo fa'ifa'itaki e ngaahi tefito'i mo'oni mo e ngaahi tāpuaki 'o e ongoongolelei 'i he'etau feohi 'oku fakahokó.

'I he ngaahi taimi faingata'á 'oku 'ikai fe'unga ki he to'u tupú ke nau 'ilo'i pē ia. Kuo pau ke nau fakaboko ia. Kau kakato atu ki he ngaahi ouaú, ngaahi kōlomú mo e ngaahi houalotú, ngaahi polokalama fakalaumālié, pea mo e ngaahi 'ekitiviti fakamālohia 'oku tokoni ki he to'u tupú ke nau tui e teunga tau kakato 'o e 'Otuá. Te tau tokoni nai kiate kinautolu ke tui e teunga tau ko iá ke nau lava 'o kātekiná e ngaahi ngahau vela 'a e filí? Ke nau fili ki he hala 'o e 'Eikí, kuo pau ke nau 'ilo Hono halá. Kuo pau ke tau ako'i mo tatakí kinautolu ke ngāue, ke kau ki ai, mo fakahoko ia, ke nau 'ilo'i mo'oni ai Hono halá.

Ko e ngāue fakafaipekau lelei taba 'e fakabokó ia 'i hotau ngaabi 'apí pē 'otautolú. Ko e kongá 'o e mala'e ngāue fakafaipekaú 'a hotau ngaahi 'apí, kōlomú, mo e ngaahi kalasí. Ko 'etau fānaú mo e makapuná 'a 'etau kau fiefanongo mahu'inga tahá.

Ko e bisitōlia fakafāмили lelei tabá 'e fakaboko ia 'i hotau ngaabi 'apí.

Ko hono teuteu'i fakalaumālie 'o 'etau fānaú 'i he to'u tangata kei tupu haké, te ne fakatolonga mo tauhi ke tu'uloa hotau ngaahi fāмили 'i he ngaahi to'u tangata ka hokó, 'o fakafou 'i he'enau talangofuá.

Ko e fakabaofi mo e fakamālohia lelei tabá, 'e fakaboko ia 'i hotau ngaabi 'apí. Kapau 'oku 'i ai ha taha 'i ho fāмили 'oku hē atu 'i ha ngaahi hala kehe, 'okú ke toe hoko pē ko e tokotaha fakahaofi, 'a ia 'okú ke kau 'i he ngāue fakahaofi mo'ui lahi taha kuo fakahoko 'e he Siasí. 'Okú ou fakamo'oni mei he me'a kuó u fouá: 'oku 'ikai ke tau lavame'a 'i he taimi 'oku tau loto fo'i ai. 'Okú 'ikai ha taimi 'e fu'u vave pe tōmui ai ke kamata. 'Oua 'e hoha'a ki he ngaahi me'a ne hoko 'i he kuohilí. Fakahoko ha telefoni. Fai ha kí'i tohi. Fai ha 'a'ahi. Fakaafe'i ke foki mai ki 'apí. 'Oua te ke ilifia pe mā. Ko ho'o fānaú ko e fānaú ia 'a e Tāmai Hēvaní. 'Okú ke kau ki He'ene ngāué. Kuó Ne tala'ofa ke tānaki fakataha 'Ene fānaú, pea 'okú Ne kau fakataha mo koe.

Ko e tui ma'ongo'onga taba 'oku tau ma'ú, 'e ma'u ia 'i hotau ngaabi 'apí 'i be'etau tu'u ta'eue'ia 'i he ngaabi 'abi'abi mo e ngaabi faingata'a 'o e

fatongia fakaemātu'á. Na'e lea 'a Palesiteni Monisoni, ki ha ki'i kulupu 'o ha ngaahi fa'e peá ne pehē, " 'I he taimi 'e ni'hi 'oku tau fa'a vave ke fakamāu'i e ola 'o 'etau ngaahi lavame'á mo e tō-nounou." Tuku mu'a ke u tānaki atu, 'oua te ke sio ki he ngaahi 'ahī'ahi 'o e 'aho ní 'o pehē 'e ta'engata. 'Oku fakahoko 'e he Tāmai Hēvaní 'a 'Ene ngāuē 'i ha taimi lōloa. Na'e pehē 'e he Palōfita ko Siosefa Sāmitá, " 'Oku lahi 'a e ngaahi me'a 'oku te'eki ai ke hokó. Ko ia, . . . ke tau fai 'i he loto-fiefia 'a e ngaahi me'a kotoa pē 'oku tau ma'u 'a e mālohi ke fá; pea te tau toki lava 'o tu'u ma'u 'i he loto-fakapapau, ke mamata ki he fakamo'ui 'a e 'Otuá, pea ke fakahā mai 'a hono to'ukupú" (T&F 123:15, 17).

'I he Sāpate Toetu'u ko 'ení, 'oku ou fakatauange ke tau ma'u 'a e faingamālie ke tau fakamo'oni 'oku tau 'ilo 'oku mo'ui 'a e 'Otuá pea ko e Kalaisí 'a Sīsū. 'Oku ou faka'amua te tau fai 'etau fakamo'oni ke 'ilo 'e he'etau fānau 'a e feitu'u 'oku 'i ai hotau lotó pea 'oku tau 'ofa 'iate kinautolu. *Ko e 'ofa ma'ongo'onga taba mo e ngaahi ako mahu'inga tabá 'oku totomu ke boko ia 'i hotau ngaahi 'api.*

'Oku ou kolea 'a e ngaahi tāpuaki 'a e 'Eikí ke 'i he ngaahi mātu'a mo e to'u tupu kotoa 'oku 'ohake 'i he ngaahi 'api faivelengá, ke nau ma'u 'a e mahino ki he fiefia 'oku ma'u 'i ha 'api 'oku lava ke 'ofa'i, fakahinohino'i pea tataki ai kinautolu. 'Oku ou lotua ke tau hoko ko ha ngaahi fānau ta'e ngata pea tau nofo fakataha 'i he 'ao 'o e 'Otuá ko e Tāmai pea mo Hono 'Alo ko Sīsū Kalaisí.

'Oku ou fakamo'oni 'oku mo'ui 'a Sīsū Kalaisi. Ko e tauhi Ia 'o e sipi molé, ko e tangata fakahaofi 'o e laumālie hé, ko e faifakamo'ui 'o e loto kuo kafó, ko e 'amanaki'anga 'o e fa'ahinga 'o e tangatá. 'I He'ene hoko ko hotau Tákí, tuku mu'a ke tau fakahoko hotau fatongia ki he 'Otuá 'aki 'etau tui kiate Ia pea mo 'Ene 'ofa ta'engata kiate kitautolú, ko 'eku lotú ia, 'i he huafa 'o Sīsū Kalaisí, 'emeni. ■

MA'U'ANGA FAKAMATALÁ

1. Vakai, "Maud Muller," *The Complete Poetical Works of John Greenleaf Whittier* (1876), 206.

Fai 'e 'Eletā Bradley D. Foster

'O e Kau Fitungofulú

Na'e Talamai 'e He'eku Fa'eé

Mahalo ko e 'ubinga 'oku tau tali fakamāmani labi ai 'a e 'ofa 'a e ngaahi fa'eé koe'uhí ko 'ene tatau mo e 'ofa hotau Fakamo'ui.

Kuo tuku mai 'e he 'Eikí ki he mātu'á 'a e tefito'i fatongia ki hono tauhi mo fafanga'i fakalaumālie 'enau fānau. Taimi 'e ni'hi 'oku fua toko taha pē 'e ha fa'e pe tamai 'a e fatongia ni. Na'e kei si'i 'eku fa'eé 'i he taimi ne mālōlō ai 'eku tamai, 'o tuku toko taha ia mo ha fānau 'e toko fā. Na'á ne ma'u ha tui mo ha loto to'a nongo e ngaahi faingata'á, 'o ne fakapapau'i mai kiate kinautolu kapau te mau nofo he hala 'o e mo'oni, 'e lelei ange e iku'angá 'i he kamata'angá. Hangē ko e fānau 'o e ngaahi fa'eé loto-to'a 'i he Tōhi 'a Molomoná, "[na'e] 'ikai te mau ta'etui na'e 'ilo ia 'e he'emaui [fa'eé]" (Alamā 56:48). Si'i kāinga, 'oku mahino kiate au 'a e fu'u ivi tākiekina ma'ongo'onga 'o e ngaahi fa'eé.

Na'e vahevahe mai 'e hoku kaungāme'a lelei ko Tōni Piasoni ha me'a na'á ne a'usia 'okú ne fakamamafai 'a e ivi tākiekina ko 'ení. 'I ha pō 'e taha ne kole ange 'e hono foha ta'u fa'a ke ne lau ange ha talanoa kimu'a peá ne toki mohé. Kuo 'osi fili pē 'e 'Ēliki e tohi 'oku sai'ia ai: *The Ballooning Adventures of Paddy Pork*, ko ha talanoa ki ha fānau na'a nau nofo 'i ha motu pea nau fononga mei he motu ki he motu 'i ha fo'i pula 'ea mafana.

Na'e 'ikai ha lea he tohi fakatātaá, ko ia ai na'e fa'u pē 'e Misa Piasoni e fakalea 'o e talanoá.

" 'Oku heka 'a Pati 'i ha fo'i pula 'ea mafana. 'Okú ne fakatōtō hifo ki ha motu he taimi ni. 'Okú ne li hifo ha afo he tafa'aki 'o e fo'i pulá."

Ne ta'ofi ia 'e 'Ēliki 'o pehē ange, "Teti, 'oku 'ikai ko ha afo. Ko e *maea*."

Ne sio 'a Misa Piasoni kia 'Ēliki pea sio ki he tohi fakatātaá, peá ne hoko atu: " 'Oku hifo 'a Pati ki lalo mei he fo'i pulá 'i ha fu'u 'akau. 'Oiauē, 'ikai! 'Oku fihia hono koté 'i ha va'a 'akau!"

Ne toe ta'ofi ia 'e 'Ēliki. "Teti, 'oku 'ikai ko ha kote. Ko e *sāketi*."

Kuo puputu'u 'eni 'a Misa Piasoni. Na'á ne pehē ange, " 'Ēliki, 'oku 'ikai ha lea he tohi ni, ko e fakatātā pē. Ko e hā 'okú ke vilitaki ai ko e *sāketi*?"

Ne tali ange 'e 'Ēliki, "Koe'uhí he na'e talamai 'e he'eku Fa'eé."

Na'e tāpuni'i 'e he'ene tamai 'a e tohi peá ne pehē ange, " 'Ēliki, ko hai 'okú ne fai e tu'utu'uni aofangatukú, 'a e ma'u mafai taupotu taha 'i he fale ní?"

Ne ki'i fakakaukau 'a 'Ēliki kimu'a peá ne toki tali ange, "Ko koe, Teti."

Ne malimali 'a Misa Piasoni ki hono fohá. Ko ha tali makehe ia! "Na'á ke 'ilo fēfē ia?"